

พระมหากษัตริย์คุณด้านการฟื้นฟูเรือพระราชพิธี

๑๓ ตุลาคม วันนวมินทรมหาราช

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
น้อมสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้

“...ถ้าจะโปรดให้มีการฟื้นฟูประเพณีการเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐิน โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคขึ้น ก็ดูจะไม่เป็นการสิ้นเปลืองอะไรนัก เพราะคนก็ใช้กำลังทหารเรือ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายทำขึ้นครั้งเดียวก็ใช้ไปได้ นานปี ส่วนประโยชน์ที่พึงจะได้รับนั้นมียู่มากมายและหลายทางด้วยกัน เช่น เรือพระราชพิธีต่างๆ อันสวยงามและทรงคุณค่าในทางศิลปะอย่างยิ่งนั้น ก็จะได้รับ การดูแลรักษาและบูรณะซ่อมแซมให้ดีอยู่เสมอ เป็นการรักษาสমบัติอัน มีค่าของชาติให้มีอายุยืนยาวออกไป ทั้งจะได้เป็นการฟื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีที่บรรพชนของเราได้กระทำมาแล้วแต่ปางก่อนให้ดำรงอยู่ เป็นที่ เชิดหน้าชูตาของชาติ เป็นการบำรุงขวัญและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ของคนไทย ทั้งยังเป็น การเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติที่มีมาแต่โบราณกาล ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวต่างประเทศอยู่ตลอดเวลาด้วย...”

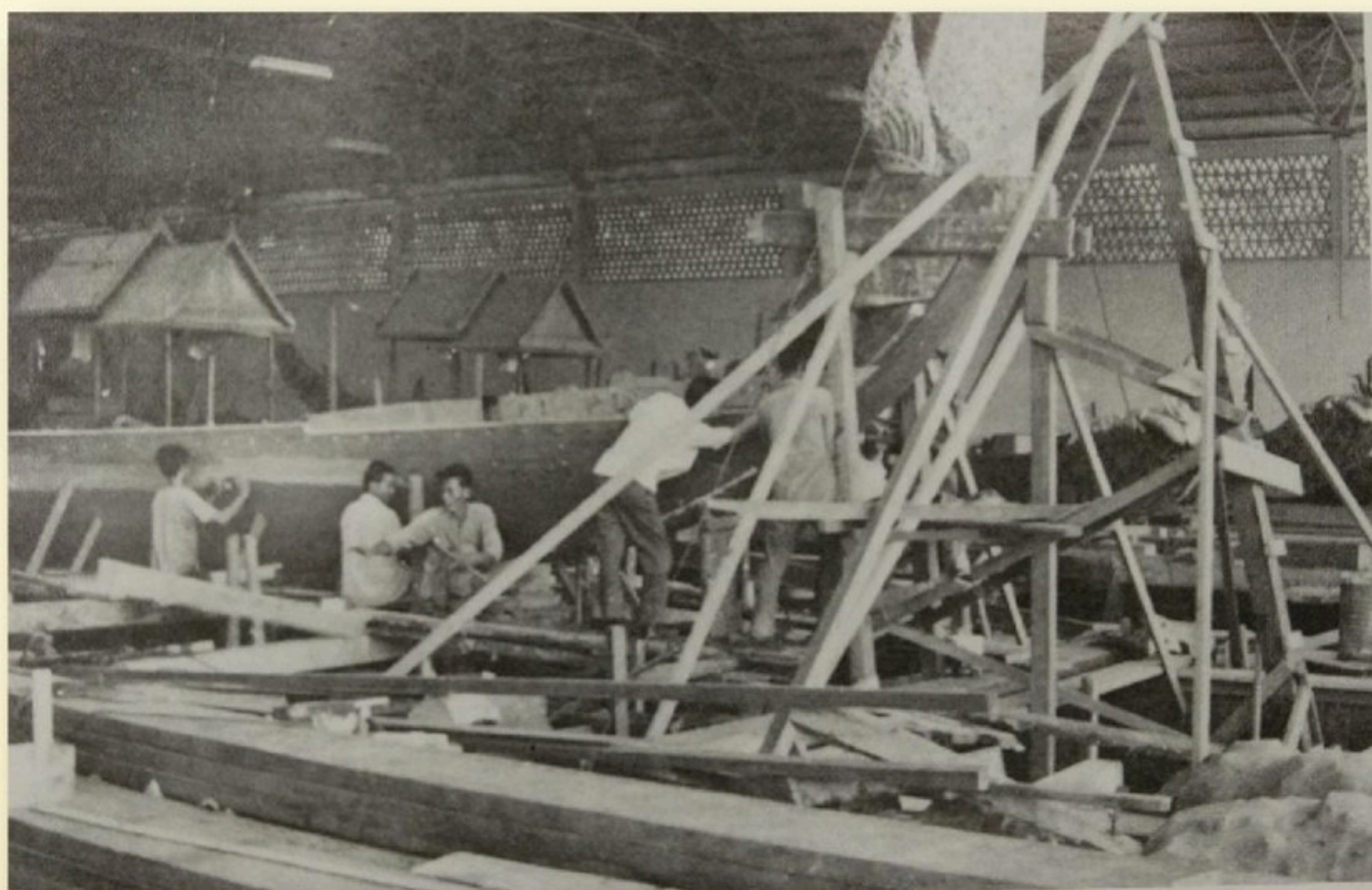

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
Royal Barges National Museum

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงสนพระราชหฤทัยในศิลปวัฒนธรรมของชาติทุกแขนง ทรงมีพระราชดำริในการอนุรักษ์เรือพระราชพิธีและฟื้นฟูการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคตามจารีตประเพณีของคนไทยมาแต่โบราณ โดยปรากฏหลักฐานการเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในเอกสารมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เรื่อยมาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ในวาระฉลองพระนครครบ ๑๕๐ ปี พุทธศักราช ๒๔๗๕ จากนั้นก็ได้มีการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคอีก เนื่องด้วยสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองและความผันผวนของสถานการณ์โลก

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ทรงเสด็จพระราชดำเนินโรงเก็บเรือพระราชพิธีบริเวณปากคลองบางกอกน้อย (ปัจจุบัน คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี) เพื่อทอดพระเนตรเรือพระราชพิธีที่ได้รับความเสียหายในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งถึงการเก็บรักษาเรือพระราชพิธี และการทำนุบำรุงรักษาโรงเรือพระราชพิธี ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาเรือพระราชพิธี มรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติ จนกระทั่งสามารถจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคได้สำเร็จเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๐ และสามารถจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคอย่างเต็มรูปแบบได้เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕ ในงานฉลองครบรอบ ๒๐๐ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ รวมถึงการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในโอกาสสำคัญต่อมาอีกหลายครั้ง

การบูรณะซ่อมแซมเรือพระราชพิธี พุทธศักราช ๒๕๒๔ ณ
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค (ใหญ่) สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี
วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๕

เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ (เดิม) สร้างขึ้น
 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓
 ชื่อเรือพระที่นั่งมงคลสุบรรณ มีเขนเรือเป็นรูปครุฑยุดนาค
 ต่อมารัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 รัชกาลที่ ๔ สร้างพระนารายณ์ประทับยืนเหนือหลังครุฑ
 ชื่อเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ

เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙
 กว้าง ๓.๒ เมตร ยาว ๔๔.๓ เมตร ลึก ๑.๑ เมตร
 กินน้ำลึก ๐.๔ เมตร น้ำหนัก ๒๐ ตัน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงประกอบพิธีวางกระดูกงูเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร (พระราชอิสริยยศในเวลานั้น)

ประทับเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค
ถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

“ ประเพณีนั้นหมายถึงแบบแผนหรือขนบธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา การสิ่งใดที่ริเริ่มขึ้นแล้วได้รับความนิยมถือปฏิบัติตามกันต่อไป จัดว่าเป็นประเพณี คนเราจะดำเนินชีวิตก็ต้องมีแบบแผนเป็นหลัก เราจึงต้องมีประเพณีเป็นแนวปฏิบัติ ชาดไทยเราได้มีประเพณีที่ดั่งงามมาแต่โบราณกาล บรรพบุรุษของเราได้ปฏิบัติสืบเนื่องมาหลายชั่วคน เมื่อตกทอดมาถึงเราเช่นนี้ เราควรจะรับไว้ด้วยความเคารพ...”

ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค (ใหญ่) ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๙

ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค (ใหญ่) การเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดอรุณราชวราราม

